ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ІМЕНІ ІВАНА БОБЕРСЬКОГО

Факультет туризму

Кафедра економіки та менеджменту

Завидівська О. І.

ЛЕКЦІЯ № 14

МІЖНАРОДНІ РОЗРАХУНКИ

з навчальної дисципліни:

«Міжнародні економічні відносини»

підготовки *БАКАЛАВРІВ*

галузь знань **07 «Управління та адміністрування»**

(спеціальність 073 – «Менеджмент»)

Лекція обговорена і затверджена на засіданні кафедри економіки та менеджменту (протокол № 5 від “10” грудня 2020 року

Львів – 2020

План

1. Загальна характеристика та особливості міжнародних розрахунків
2. Техніка здійснення міжнародних розрахункових операцій
3. Засоби платежу, що використовуються при здійсненні міжнародних розрахунків
4. Міжнародні платіжні системи
5. Заходи державного регулювання міжнародних валютно-фінансових відносин

---

1. Загальна характеристика та особливості міжнародних розрахунків

Міжнародні розрахунки являють собою систему організації і регулювання платежів за грошовими вимогами й зобов'язаннями у сфері міжнародних економічних відносин. **Основними суб'єктами міжнародних розрахунків** являються експортери, імпортери й банки, що їх обслуговують, які вступають в певні відносини між собою з приводу руху товаросупроводжувальних документів і поточного оформлення платежів. Більша частина всіх міжнародних розрахунків здійснюється у безготівковій формі банківськими установами із застосуванням кореспондентських рахунків в іноземних банках.

Кореспондентські відносини – це договірні відносини між двома або декількома банками про здійснення платежів і розрахунків одним з них за дорученням і за рахунок іншого. При цьому банки відкривають один у одного *кореспондентський рахунок* – рахунок, на якому відображаються розрахунки між ними на основі укладеного кореспондентського договору. Рахунок «Ностро» – рахунок нашого банку в іноземному банку-кореспонденті; рахунок «Лоро» – рахунок іноземного банку-кореспондента в нашому банку. *Банк-кореспондент* – це банк, який на основі кореспондентського договору виконує доручення іншого банку по платежах і розрахунках. Банки-кореспонденти домовляються, по яких рахунках будуть проводитися взаємні розрахунки, обмінюються зразками підписів посадових осіб, тарифами комісійної винагороди.

На стан міжнародних розрахунків впливає багато різних *обставин*, наприклад, економічні і політичні відносини між країнами; становище країни на товарних і грошових ринках; ступінь державного регулювання ЗЕД і його ефективність; валютне законодавство; міжнародні торгові правила і звичаї, стан платіжних балансів та ін. В

зв’язку з цим систему міжнародних розрахунків можна розглядати як відносно самостійну, яка має свої особливості.

По-перше, міжнародні розрахунки регулюються як національними нормативними і законодавчими актами, так міжнародними законами, банківськими правилами і звичаями.

По-друге, міжнародні розрахунки здійснюються в різних валютах. Тому, з одного боку, на їх ефективність впливає динаміка валютних курсів, а з другого боку, нормальне функціонування товарно-грошових відносин можливе тільки в умовах вільного обміну національної валюти на валюти інших країн.

По-третє, імпортери, експортери та їх банки вступають в певні відокремлені від зовнішньоторговельного контракту відносини, пов’язані з оформленням, пересилкою, обробкою товаророзпорядчих і платіжних документів, здійсненням платежів.

По-четверте, міжнародні розрахунки носять *документарний характер*, тобто платежі здійснюються тільки проти пред'явлення належним чином оформлених *комерційних* (рахунки-фактури; документи, що підтверджують відвантаження, відправку чи прийняття до завантаження товарів (коносаменти, залізничні, автомобільні і авіаційні накладні, поштова квитанції, комбіновані транспортні документи на змішані перевезення); страхові документи; сертифікати та ін.) або *фінансових* документів (прості і переказні векселі; чеки; платіжні розписки).

По-п’яте, застосовуються уніфіковані правила гарантій, видані Міжнародною торговельною палатою.

По-шосте, міжнародні розрахунки є об’єктом уніфікації, що обумовлено універсалізацією банківських операцій (Уніфіковані правила і звичаї для документарних акредитивів та ін.).

Типи міжнародних розрахунків:

1. Національною валютою: торгові, кредитні і платіжні угоди між країнами; напряму.

2. Міжнародною колективною валютою: торгові, кредитні і платіжні угоди у межах інтеграційних угрупувань країн.

3. Клірингові розрахунки: міжнародні платіжні угоди клірингового типу – угоди між урядами двох і більше країн про обов’язковий взаємний залік міжнародних вимог і зобов’язань.

4. Золото – використовується в міжнародних розрахунках опосередковано: воно продається на ринку золота за валюту, якою продавцю золота необхідно розрахуватися зі своїми постачальниками.

Види міжнародних розрахунків

Залежно від специфіки суб'єкта:

- Між конкретними контрагентами
- Між банками
- Між банком і контрагентом
- Між державою і банком
- Між державами

Залежно від взаємодії суб'єктів:

- Через посередників
- Напряму

Залежно від об'єкту:

- Торгові операції
- Інвестиційні операції
- Некомерційні операції

Найпоширенішими умовами міжнародних розрахунків являються:

1) *готівкові* (безпосередні) – це повний розрахунок – повна оплата товару до моменту чи в момент переходу товару або товаророзпорядчих документів у розпорядження покупця);

2) *розрахунок у кредит* (з розстроченням) – надання експортером імпортеру кредиту в комерційній формі (для імпортера).

Форми розрахунків – це засоби виконання розрахунків, що регулюються законодавством країни-учасника розрахунків. На вибір форми міжнародних розрахунків впливають такі чинники:

- вид товару, який є об'єктом зовнішньоторговельної угоди;
- існування кредитної угоди;
- платоспроможність та репутація контрагентів зовнішньоекономічних угод;
- рівень попиту та пропозиції на товар на світових ринках

Виходячи з особливостей міжнародної торгової і банківської практики, виділяють *чотири основні форми розрахунків*:

1) інкасо;

2) акредитив;

3) банківський переказ (авансовий платіж);

4) відкритий рахунок.

2. Техніка здійснення міжнародних розрахункових операцій

Використання інкасової форми розрахунків регулюється «Уніфікованими правилами по інкасо», прийнятими Міжнародною торговою палатою в 1978 р. (публікація МТП № 322).

Інкасо – це банківська розрахункова операція, за допомогою якої банк за дорученням свого клієнта одержує на основі розрахункових документів належні експортеру кошти від платника за відвантаженні на його адресу товари або за надані йому послуги і зараховує ці кошти на його рахунок в банку. Інкасо може бути чистим і документальним.

Чисте інкасо – це інкасо фінансових документів, не супроводжуване комерційними документами (переказні й прості векселі, чеки та ін.)

Документарне інкасо – це інкасо фінансових документів, супроводжених комерційними документами (рахунки, страхові документи та ін.), а також інкасо тільки комерційних документів. Документарне інкасо в міжнародній торгівлі являє собою зобов'язання банку одержати за дорученням експортера від імпортера суму платежу за контрактом проти передачі останнього товарних документів і перерахувати її експортеру.

В здійсненні *інкасової операції* при міжнародних розрахунках приймають участь: імпортер (платник); експортер (довіритель); банк імпортера (інкасуючий чи представницький банк); банк імпортера (банк ремітент). Основний документ – інкасове доручення, що виходить від експортера. Інкасова форма розрахунків здійснюється за такою схемою:

1. Експортер відвантажує товар на адресу імпортера у відповідності до умов договору з 1-м комплектом товаророзпорядчих документів.

2. Експортер направляє своєму банку 2-й комплект (дублікат) товаророзпорядчих документів та інкасове доручення.

3. Банк експортера, перевіривши відповідність наданих документів перерахованим в інкасовому дорученні, відправляє їх разом з інкасовим дорученням банку імпортера.
4. Банк імпортера передає одержані документи імпортеру.
5. Банк імпортера одержує платіж від імпортера.
6. Сума платежу переводиться банком покупця банку продавця.
7. Банк експортера зараховує гроші на рахунок експортера.

Акредитив представляє собою письмове зобов'язання банку провести за проханням і відповідно до вказівок імпортера платіж експортеру проти набору документів, що повністю відповідають умовам акредитиву.

При здійсненні міжнародних розрахунків на основі акредитива важливо брати до уваги ***види акредитива*, які визначаються за наступними ознаками:**

1. Залежно від можливості зміни чи анулювання акредитива розрізняють:
1.1. відкличні – можуть бути відкликані імпортером достроково;
1.2. безвідкличні – не можуть бути відкликані достроково без згоди всіх сторін угоди;
2. Залежно від ступеня відповідальності банку:
2.1. Підтверджені, які підтверджуються крім банка імпортера додатково банком експортера;
2.2. Непідтверджені, які гарантовані лише банком імпортера.
3. Залежно від використання коштів з акредитива:
3.1. подільні – відкриваються на єдину суму, оплата проводиться частинами;
3.2. неподільні відкривається на єдину суму і стягується єдиною сумою;
4. Залежно від можливості використання акредитиву іншим бенефіціаром:
4.1. простий – відкривається на користь конкретного експортера;
4.2. трансферабельні (переказні) – надають право експортерові уступити можливість використання коштів з акредитива третій особі (у рамках терміну дії і суми акредитива).
5. Залежно від можливості поновлення акредитива:
5.1. звичайний – закривається після здійснення платежу
5.2. роловерні (револьверні, поновлювані) – відкриваються на всю суму, але стягуються частинами з одночасним відновленням умов для нового стягнення наступними частинами.

6. Залежно від існування валютного покриття:

6.1. покритий – є валютне покриття;

6.2. непокритий – немає валютного покриття.

7. Залежно від можливості реалізації акредитиву:

7.1. з оплатою проти документів – акредитиви з оплатою проти документів;

7.2. з акцептом тратт – передбачають акцепт тратт банком-емітентом при умові виконання усіх вимог акредитива;

7.3. з відстрочкою платежу – акредитиви з відстрочкою (розстрочкою) платежу

7.4. з негоціацією документів – купівля-продаж векселів або інших цінних паперів, що мають попит на ринку;

7.5. з червоним застереженням – експортер вимагає від банка-кореспондента аванс на обумовлену суму (за умов письмового зобов'язання бенефіціара пред'явити в строк супровідні документи).

В *акредитивній операції* беруть участь: імпортер, який дає доручення своєму банку на відкриття акредитива (наказодавець акредитива), бенефіциар (експортер), на користь якого відкривається акредитив; банк, що виставив акредитив (банк-емітент); банк, через який здійснюється платіж на користь бенефіциара (виконуючий банк).

Банківський переказ – це розрахункова операція, за якою імпортер дає доручення своєму банку провести платіж на користь експортера з його валютного рахунку. Оскільки банківські перекази не супроводжуються комерційними документами та містять максимальний ризик неплатежу або не поставки товару, то в зовнішній торгівлі використовуються рідко, зокрема для перерахування доплат, авансів, перерахунків, штрафних санкцій. Головний документ – платіжне доручення, що виходить від імпортера:

1. Експортер відвантажує товар на адресу імпортера у відповідності до умов договору.
2. Імпортер надає в свій банк платіжне доручення про переказ коштів на адресу експортера.
3. Сума платежу переводиться банком покупця банку продавця.
4. Банк експортера зараховує гроші на рахунок експортера.

Найбільш розповсюдженою формою банківського переказу є авансовий платіж – це форма розрахунків, що передбачає виплату покупцем вказаної у контракті суми до

моменту передачі товаророзпорядчих документів і самого товару в розпорядження покупця.

Значне місце у світових торгових розрахунках (особливо при розрахунках між країнами-членами торгово-економічних блоків) посідають **розрахунки у формі відкритого рахунку**, які передбачають періодичні платежі імпортера експортеру після одержання товару. Особливість цієї форми розрахунків полягає в тому, що рух товарів випереджає рух грошей і що товаророзпорядчі документи надходять до імпортера безпосередньо, минаючи банк, у зв'язку з чим весь контроль за своєчасністю здійснення платежів покладається на учасників угоди, передусім експортера.

Ризики, що виникають при міжнародних платежах:

1. Вартість місцевої валюти при майбутньому платежі в іноземній валюті залежить від обмінного курсу між двома валютами (особливо, коли курси обміну піддаються впливові ринкових сил)
2. Ризик відсутності конвертованості: неможливість власника валюти даної країни конвертації у валюту іншої країни внаслідок обмеження, накладеного урядом.
3. Ризик невиконання зобов’язання, або несплати (більш ймовірний, оскільки порушення судового позиву проти боржника, який порушив зобов’язання, в іншій країні потребує більше коштів і часу, а успіх менш ймовірний, ніж у випадку з місцевим боржником).

3. *Засоби платежу, що використовуються при здійсненні міжнародних розрахунків*

У практиці міжнародної торгівлі застосовуються такі засоби платежу: векселі, чеки, поштові і електронні перекази, міжбанківські платіжні та електронні системи розрахунків.

Вексель – це цінний папір, що представляє собою безумовне зобов’язання провести платіж у зазначений строк. За *економічною природою вексель* – це знаряддя комерційного кредиту.

У міжнародній практиці застосовуються такі *види векселів:*

1. *За формою:*

1.1. <u>Звичайний вексель</u> – це документ, що виписаний у формі зобов’язання боржника про платіж певної суми кредиторові в зазначений строк. Головні

риси: два учасники (векселедавець (боржник), який виписує і підписує вексель, та векселевласник (кредитор); не потрібний акцепт боржника);

1.2. Переказний вексель (тратта) – це документ, що містить письмову вимогу однієї особи (кредитора) іншій особі (боржнику) у визначений термін провести платіж третій особі (ремітенту). Головні риси: три учасники: 1) трасант – це кредитор, що виставляє вексель; 2) трасат – боржник, зобов'язаний сплатити за траттою певну суму третій особі; 3) ремітент – це третя особа, на користь якої проводиться платіж за траттою; тратту виставляє кредитор на боржника з оплатою на користь третьої особи; тратта дійсна лише за наявності акцепту боржника.

2. За походженням:

2.1. приватний – випускаються приватними особами;

2.2. державний – державної скарбниці, що випускаються державою.

3. За економічною природою:

3.1. товарний – комерційна або торговельна тратта;

3.2. банківський (банківський акцепт) – це вексель, виставлений на банк і акцептований останнім (на банк імпортера на користь свого банку);

3.3. фінансовий – виставляється банками один на одного та використовується як знаряддя міжбанківського кредиту (авізо);

3.4. «дружній» («зустрічний», бронзовий) – видаються приватними особами один одному для обліку цих векселів у банку з метою штучного збільшення пасиву неспроможного боржника у разі загрози банкрутства.

Векселі, як цінні папери, володіють оборотоздатністю, тобто можуть передаватися з рук в руки за допомогою спеціального передатного напису на зворотному боці векселя, що зветься **індосаментом.** Особа, яка ставить такий напис, що означає передавання права на отримання грошей за цим векселем будь-кому, зветься індосантом.

Чек – це письмовий безумовний наказ власника поточного рахунка своєму банку про виплату з цього рахунка зазначеної в ньому суми конкретній особі по пред'явленню чи протягом певного терміну, або про переказ зазначеної суми на інший рахунок.

Економічна природа чека – це засіб розпорядження поточним рахунком у банку, засіб обігу та платежу і знаряддя безготівкових розрахунків. Правова природа чека аналогічна правовій природі векселя.

Розрізняють такі **види чеків:**

1. <u>За умовами передавання:</u>

1.1. *іменні* – виписуються на визначене ім'я (фірму), може передаватися лише нотаріальним шляхом;

1.2. *на пред'явника* – виписується без вказівки особи (фірми), що має право одержати за ним кошти, і обертається як готівка (без індосаменту);

1.3. *ордерні* – виписуються на користь визначеної особи (фірми) із застереженням «або його наказу» з правом передавання іншій особі шляхом індосаменту.

2. <u>Залежно від можливості отримання за чеком готівки:</u>

2.1. *звичайні* – за ними чековласник, подавши чек до банку, отримає гроші лише готівкою;

2.2. *розрахункові* – застосовуються лише для перерахування суми з рахунку чекодавця на рахунок чеко власника;

2.3. *кросовані (різновид розрахункових)* – за ними можуть здійснюватися лише міжбанківські розрахунки, вони перекреслені двома смугами, між якими зазначається рахунок банку-одержувача.

3. <u>Залежно від розміру коштів, що підлягають сплаті:</u>

3.1. *лімітовані* – виписуються в межах певної зарезервованої суми (чекові книжки);

3.2. *нелімітовані* – виписуються на будь-яку суму в межах залишку коштів на поточному рахунку.

Поштовий переказ – це письмове платіжне доручення, що висилається одним банком іншому і являє собою вказівку цьому банку про виплату визначеної суми грошей зазначеному одержувачу.

Електронний переказ – це письмове платіжне доручення, за яким інструкції банку пересилаються із застосуванням міжнародних платіжних систем.

4. Міжнародні платіжні системи

Міжнародна платіжна система SWIFT (Society for Word-Wide Interbank Financial Telecommunications) – це співтовариство всесвітніх міжбанківських фінансових телекомунікацій, організоване у 1973 р. з метою створення і використання засобів, необхідних для швидкої та безпечної передачі комп'ютерними мережами платіжних доручень та інших банківських повідомлень.

Основними напрямами діяльності SWIFT є надання оперативного, надійного, ефективного, конфіденційного та захищеного від несанкціонованого доступу телекомунікаційного обслуговування для банків і проведення робіт зі стандартизації форм і методів обміну фінансовою інформацією.

Спочатку до мережі SWIFT входило 239 банків з 15 країн Європи й Америки. В 1992 р. до мережі SWIFT було підключено вже більше 3000 фінансових організацій понад 80 країн, а до кінця 2005 р. до мережі SWIFT підключено 220 країн світу.

Член SWIFT повинен дотримуватись статуту SWIFT і сплачувати всі витрати, пов'язані із вступом і роботою в середовищі SWIFT. На стадії тестування банку виконується повна перевірка його готовності до роботи у SWIFT:

- аналіз підготовленої внутрішньої банківської документації;
- виконання програми тестування і тренінгу;
- організація внутрішнього порядку роботи з документацією;
- проведення процесу обміну ідентифікаційними ключами;
- проведення тестових робіт на випадок збою системи.

Переваги системи SWIFT: гарантує абсолютну безпеку платежів з багаторівневою комбінацією фізичних, технічних і організаційних методів захисту, гарантує повну збереженість та секретність інформації; скорочення операційних витрат порівняно з телексним зв’язком та телеграфом; надійність передачі повідомлень; швидку доставку повідомлень в будь-яку точку світу, час доставки приблизно до 1 хв., тобто в режимі реального часу; підвищення ефективності роботи банку в зв'язку з високою автоматизацією та уніфікацією повідомлень; дозволяє вести контроль та аудит всіх платежів і розпоряджень, подання точних звітів завдяки міжнародній практиці ведення обліку і документації; підвищується конкурентоспроможність банків-учасників SWIFT; гарантує своїм членам фінансовий

захист у випадку збоїв у роботі мережі, бере на себе виплату всіх прямих і наступних витрат, які поніс клієнт через запізнення виконання платежу.

Головним *недоліком системи SWIFT* є надзвичайно висока сума витрат, необхідна для вступу до мережі – 160-200 тис. дол. США. Це створює проблеми вступу для середніх та малих банків, крім того, застосовуються вкрай стислі терміни користування кредитом (на час пробігу документів), час пробігу мінімальний між дебетом і кредитом рахунків, на яких відображається грошовий переказ.

TARGET (Trans European Automated Real-time Cross settlement Express Transfer) – транс'європейська автоматизована телекомунікаційна система переказу великих сум в режимі реального часу. *Основне призначення системи TARGET* – об'єднання внутрішніх систем переказу великих сум країн-членів платіжної системи ЄС у міжнародну платіжну систему, скорочення часу проходження розрахунків між фінансовими інститутами «єврозони» до мінімальних строків всередині однієї країни-члена ЄС.

TARGET складається з 15 національних систем валових платежів реального часу (RTGS) і платіжного механізму ЄЦБ, які зв'язані між собою для того, щоб створити стабільну основу для обробки закордонних платежів. Платіж у такій системі може бути зроблений тільки при наявності необхідних коштів на розрахунковому (кореспондентському) рахунку в Центральному банку.

Фундаментальні принципи системи TARGET – це принципи електронної системи переказу великих сум, тобто уніфіковані платіжні доручення проходять і обробляються цілодобово, автоматично, надійно та конфіденційно при умові, що на рахунках – достатня кількість грошових коштів або буде надано овердрафт. При проектуванні системи TARGET було визначено три основні принципи:

1) принцип децентралізації;
2) принцип ринку;
3) принцип мінімальності.

TOPAZ – міжнародна платіжна система, програмно-технічний комплекс карткових розрахунків, який здійснює кліринг і взаємозарахування між банками по всіх карткових трансакціях в Україні і формування всіх необхідних звітів для українських банків-членів міжнародної системи Visa International. Проект TOPAZ сприяє створенню в Україні сучасної внутрішньої карткової системи, правила і режим

роботи якої визначаються українськими банками-учасниками міжнародної платіжної системи.

Європейська міжнародна асоціація (ЄМА) – це асоціація міжнародного карткового бізнесу EuroCard, Master Card, Maestro та ін. Основне завдання ЄМА: об'єднання зусиль по розширенню сфери використання і визнання продукту Europay; створення локального форуму для спілкування і співробітництва між; банками-членами Europay; відповідальність за зв'язки НБУ.

5. Заходи державного регулювання міжнародних валютно-фінансових відносин

Під **валютною політикою** розуміють сукупність економічних, правових та організаційних заходів і форм, що здійснюються державними органами, центральними банківськими і фінансовими установами, міжнародними валютно-фінансовими організаціями у галузі валютних відносин. Через валютну політику держава впливає наефективність та цілеспрямованість використання валютних засобів.

Сфера дії валютної політики охоплює валютний ринок та ринок дорогоцінних металів та каменів. Валютна політика є частиною зовнішньоекономічної політики та містить:

- валютну дисконтну політику;
- валютну девізну політику;
- валютне субсидування;
- диверсифікацію валютних резервів та ін.

Валютна дисконтна політика та валютна девізна політика є елементами *поточної валютної політики держави*.

Валютна дисконтна політика – це система економічних і організаційних заходів держави з використання облікової ставки процента для орієнтовного коректування валютного курсу, регулювання руху короткотермінових інвестицій та збалансування платіжних зобов'язань. Реалізується вона через вплив на стан грошового попиту, динаміку і рівень цін, обсяг грошової маси, міграцію короткотермінових інвестицій.

Валютна девізна політика – це система регулювання валютного курсу купівлею та продажем валюти через валютну інтервенцію та валютні обмеження.

Одним з інструментів валютної політики офіційних органів є валютні інтервенції центрального банку з метою коригування динаміки валютного курсу.

Валютна інтервенція – це форма впливу центрального банку країни на формування курсу національної валюти. Полягає у здійсненні банком цільових операцій з купівлі-продажу іноземної валюти (твердої) за національну. Для підвищення курсу власної грошової одиниці банк продає іноземну валюту, а для зниження курсу своєї валюти він скуповує тверду валюту в обмін на національну.

Валютні обмеження – це система правових, організаційних та економічних заходів, які регламентують операції з національною та іноземною валютами.

Диверсифікація валютних резервів – це політика держави або великих кампаній, спрямована на регулювання структури валютних запасів шляхом включення в їхній склад валют різних країн з метою захистити себе від падіння курсу валюти однієї країни.

Девальвація, ревальвація і нуліфікація грошей. **Девальвація** – це зниження курсу національної валюти щодо іноземної шляхом зміни валютного паритету. **Ревальвація** – зворотна девальвації, тобто підвищення курсу національної валюти шляхом зміни валютного паритету. **Нуліфікація** – це скасування старих грошових одиниць і введення нових.

Важливе місце в системі інституціональних структур регулювання світової економіки і валютно-фінансових відносин займають міждержавні валютно-кредитні організації. Ключові міжнародні фінансові інститути об'єднані під назвою *«Бреттон-Вудські інститути».* Свою назву вони отримали від назви американського містечка Бреттон-Вудс, де у 1944 р. на міжнародній валютно-фінансовій конференції було прийнято рішення про заснування двох установ – це **Міжнародний валютний фонд (МВФ)** та **Світовий банк**. З їх створенням міжнародна валютна система почала функціонувати, спираючись на офіційні угоди, тобто перейшла у регульований правовий стан. Розподіл обов'язків між ними передбачав, що МВФ є інститутом співпраці і виконувати регулювальні, консультативні й фінансові функції у валютно-фінансовій сфері, а Світовий банк є переважно інститутом розвитку.

Міжнародний валютний фонд – міжнародна валютно-кредитна організація, метою якої є сприяння розвиткові валютного співробітництва встановленням норм регулювання валютних курсів і контролю за їх додержанням, вдосконалення

багатосторонньої системи платежів, надання державам-членам коштів у іноземній валюті для вирівнювання платіжних балансів.

Світовий банк – багатостороння кредитна організація, яка складається з п'яти тісно пов'язаних між собою установ, що входять у систему ООН, загальною метою яких є надання фінансової допомоги країнам, що розвиваються, і країнам з перехідною економікою за рахунок розвинутих країн. Групу Світового банку складають: Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР), Міжнародна асоціація розвитку (МАР), Міжнародна фінансова корпорація (МФК), Багатостороннє агентство з гарантування інвестицій (БАГІ), Міжнародний центр розв'язання інвестиційних спорів (МЦРІС).

Історично першою кредитною організацією групи Світового банку став ***Міжнародний банк реконструкції та розвитку,*** міждержавний інвестиційний інститут, створений з метою сприяння країнам-учасницям у розвиткові їх економіки наданням довгострокових позик та кредитів, гарантуванням приватних інвестицій.

Окрему групу серед міжнародних банківських організацій представляють ***Регіональні банки розвитку*** – регіональні банківські установи, які через надання насамперед довгострокових кредитів на фінансування інвестиційної діяльності приватних фірм і міжнародних проектів впливають на систему міжнародних валютно-фінансових відносин і процеси міжнародної торгівлі.

Важливу роль у сфері регулювання міжнародних розрахунків і розробки нормативних документів з банківського нагляду відіграє ***Банк міжнародних розрахунків (БМР)***, а проблемами міжнародної заборгованості займаються спеціальні міжнародні організації: Паризький і Лондонський клуби.